

**ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
ПРОФ.ЛАЗАР ГРУЕВ**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от Таня Райковска- заместник на председателя и ръководител на Търговска колегия на Върховния касационен съд и
Красимир Влахов- заместник на председателя и ръководител на Гражданска колегия на Върховния касационен съд

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Обръщаме се към Вас във връзка с необходимостта от уеднаквяване на съдебната практика по редица въпроси, свързани с въззивното и касационното производство по граждански и търговски дела, както следва:

1. С Определение № 1071/ 12.10.2012 г. по гр.д.№ 868/12 г. състав на IV г.о. е спрял производството по делото, като на основание чл.292 ГПК е предложил на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегия на ВКС да постанови тълкувателно решение по въпроса: Длъжен ли е въззивният съд да извърши доклад по делото тогава, когато първоинстанционният съд не е извършил такъв или извършеният не отговаря на изискванията на чл.146 ГПК. Според изложеното в мотивите на определението, по въпроса е налице противоречива практика на състави на ВКС. Цитирани са Решение № 255/ 11.07.2011 г. по гр.д.№ 587/10 г. на IV г.о. и Решение № 452/ 16.11.2011 г. по гр.д.№ 621/10 г. на IV г.о., според които въззивният съд не извършва доклад по чл.146 ГПК, дори когато първата инстанция е пропуснала да направи такъв. Посочени са и решения в противоположен смисъл, според които въззивният съд следи служебно за извършените от първата инстанция процесуални нарушения по доклада и е длъжен да отстрани порока, когато констатира наличие на такъв, включително като изготви доклад по делото /Решение № 700 от 06.12.2010 г. по гр.д.№ 304/10 г. на III г.о., Решение № 211 от 30.06.2011 г. по гр.д.№ 995/10 г. на IV г.о., Решение № 138 от 25.03.2011 г. по гр.д.№ 1127/10 г. на IV г.о., Решение № 389 от 18.10.2011 г. по гр.д.№ 1672/10 г. на IV г.о., Решение № 51 от 02.05.2012 г. по т.д.№ 105/11 г. на II т.о./. В други решения пък се застъпва становището, че въззивният съд е длъжен да направи нов доклад, само ако страните са се позовали на нарушения на

първата инстанция във връзка с доклада /Решение № 429 от 25.11.2011 г. по гр.д.№ 3/11 г. на I г.о., Решение № 307/2011 от 20.03.2012 г. по гр.д.№ 284/11 г. на II г.о./. Според възприетото в Решение № 385/2011 г. от 18.04.2012 г. по гр.д.№ 1538/10 г. на I г.о., когато докладът на първоинстанционния съд е непълен или неточен, въззивният съд има задължението да направи нов доклад по делото, но само в случай, че това нарушение на съдопроизводствените правила е във връзка с изложените доводи за неправилност на първоинстанционното решение или е свързано с приложението на императивна правна норма. Налице е и практика на Софийския апелативен съд, според която неизвършването на доклад от първоинстанционния съд е основание за обезсилване на решението му от въззивната инстанция и връщане на делото за ново разглеждане /Решение № 719 от 29.04.2011 г. по т.д.№ 476/10 г. на ТО, VI състав, Решение № 1251 от 10.07.2012 г. по т.д.№ 129/12 г. на ТО, VI състав, Решение от 01.08.2012 г. по т.д.№ 177/11 г. на ТО, VI състав/. В обобщение, колебанията в практиката са свързани изобщо с преценката, какво е съдържанието на доклада, който извършва въззивния съд- доклад само на жалбите и отговорите съобразно разпоредбата на чл.268, ал.1 ГПК, или изобщо доклад на делото по чл.146 ГПК в случай, че първоинстанционният съд не е извършил такъв или докладът му е непълен или неточен. С оглед наличието на посочената противоречива практика относно задълженията на въззивната инстанция във връзка с докладването на делото, на основание т.5 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС предлагаме въпросът, по който е постановено определението по чл.292 ГПК на състав на IV г.о., да придобие по-обща формулировка, позволяваща да се даде пълен отговор на констатираните колебания в практиката на съдилищата, както следва:

Какви са правомощията на въззивния съд във връзка с доклада на делото, когато първоинстанционният съд не е извършил доклад съгласно чл.146 ГПК, респ. когато докладът му е непълен или неточен.

2. Какви са правомощията на въззивната инстанция при разглеждане и решаване на делото предвид разпоредбата на чл.269, изр.2 ГПК, според която служебната му проверка има за предмет валидността и допустимостта /в обжалваната част/ на първоинстанционното решение, а по останалите въпроси въззивният съд е ограничен от посоченото в жалбата.

Според част от съдебната практика, разпоредбата на чл.269, изр.2 ГПК обуславя извода, че служебната проверка на въззивния съд обхваща само валидността и допустимостта /в обжалваната част/ на първоинстанционното решение, като при липса на конкретни оплаквания във въззивната жалба не се дължи служебна проверка на неговата правилност- тази проверка е ограничена от релевираните в жалбата

основания и в рамките на заявеното искане за произнасяне от въззивния съд /Решение № 764/2010 г. от 19.01.2011 г. по гр.д.№ 1645/09 г. на IV г.о., Решение № 131 от 14.07.2011 г. по гр.д.№ 1120/10 г. на II г.о., Решение № 189 от 09.07.2012 г. по гр.д.№ 107/12 г. на II г.о./. В други съдебни актове се застъпва становището, че правилото на чл.269, изр.2 ГПК не е абсолютно, и съобразно т.10 от ТР № 1/ 17.07.2001 г. на ОСГК, въззивният съд може да приложи императивна материалноправна норма, дори ако нейното нарушаване не е въведено като основание за обжалване, тъй като се касае за приложение на установена в публичен интерес норма, а не за диспозитивно правило /Решение № 272 от 05.07.2011 г. по гр.д.№ 1047/10 г. на I г.о./. Същата теза се възприема и в Решение № 57 от 12.03.2012 г. по гр.д.№ 212/11 г. на IV г.о., според което има още едно изключение от правилото, че при проверката на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд е ограничен от посоченото в жалбата- хипотезите, при които съдът следи служебно за интереса на някоя от страните по делото /например при поставяне или отмяна на запрещение/ или на родените от брака ненавършили пълнолетие деца при произнасяне на мерките относно упражняването на родителските права, личните отношения и издръжката на децата и ползването на семейното жилище. В Определение № 70 от 09.02.2011 г. по т.д.№ 597/10 г. на I т.о. пък е застъпено становището, че въззивният съд, като такъв по същество, дължи да осъществи самостоятелна решаваща дейност по разглеждането и разрешаването на спора, без да е ограничен от твърденията и оплакванията в жалбата.

3. Длъжен ли е въззивният съд служебно да събере доказателствата, които поначало се събират служебно от съда, когато такива са необходими за изясняване на делото от фактическа страна, или това е допустимо само при съответно оплакване за допуснато процесуално нарушение при първоинстанционното разглеждане на делото. По въпроса е налице противоречива практика на състави на ВКС, постановена по реда на чл.290 ГПК. Според едното становище, въззивният съд може служебно да назначи експертиза, когато тя е необходима за изясняване на делото, без да е обвързан от ограниченията на чл.266 ГПК /Решение № 118/ 30.05.2011 г. по гр.д.№ 467/10 г. на I г.о., Решение № 446 от 16.11.2011 г. по гр.д.№ 1375/10 г. на IV г.о./ Има и практика в обратен смисъл, според която въззивният съд поначало не може да допусне експертиза, без да е налице позоваване на процесуални нарушения в първоинстанционното производство /Решение № 20 от 09.03.2011 г. по т.д.№ 311/10 г. на II т.о./. В това решение е прието, че въззивният съд е допуснал процесуално нарушение, като е назначил съдебно-икономическа експертиза, без да е налице позоваване във въззивната жалба на допуснати

нарушения на съдопроизводствените правила при първоинстанционното разглеждане на делото, включително такива, свързани с разпределянето на доказателствената тежест в доклада по чл.146, ал.1 ГПК.

4. При какви предпоставки могат да се релевират за първи път пред въззивния съд нови възражения, и актуални ли са постановките на т.6 и т.12 от ТР № 1/2000 г. от 04.01.2001 г. на ОСГК при действието на ГПК /в сила от 01.03.2008 г./. Почти без изключения практиката приема, че правото на ответника да направи възражение за погасяване на вземането по давност се преклудира с изтичане на срока за отговор на исковата молба по чл.131, ал.1 ГПК, както и че изобщо тази преклузия се отнася до възраженията, основани на факти, осъществени и узнати към този момент /Решение № 111 от 08.10.2010 г. по т.д.№ 1068/09 г. на I т.о., Решение № 22 от 02.03.2011 г. по гр.д.№ 722/10 г. на IV г.о., Решение № 85 от 17.06.2011 г. по т.д.№ 682/10 г. на II т.о./ Аналогично се приема и по отношение на възражението за придобивна давност- според Решение № 116 от 24.03.2011 г. по гр.д.№ 401/10 г. на I г.о., допустимо е възражението да се направи за първи път пред въззивния съд, само ако страната по обективни причини /например нарушаване правото ѝ на участие в производството/ не е могла да го направи пред първата инстанция. В това решение се приема също така, че предвид естеството си, възражението за придобивна давност не може да се прави за първи път пред въззивния съд с твърдението, че се основава на нововъзникнало обстоятелство. Това е така, тъй като с предявяване на иска давността се прекъсва, т.е. винаги ще е налице позоваване на придобивна давност, текла до завеждане на делото, респ. тя не може да изтече по време на процеса, за да е налице хипотезата на чл.147, ал.1 или чл.266, ал.1 ГПК. Това означава, че възражението за придобивна давност може да се направи пред въззивния съд, само ако по обективни причини това право не е могло да се упражни пред първата инстанция /нарушено право на участие/. Недопустимостта да се прави възражение за придобивна давност пред въззивния съд се възприема и в Решение № 3 от 06.02.2012 г., гр.д.№ 189/11 г. на I г.о., според което това възражение трябва да се направи в срока по чл.133 ГПК.

Има и практика на ВКС в обратен смисъл, която приема, че възражение за давност може на общо основание да се прави за първи път пред въззивната инстанция /Опр.№ 226 от 24.02.2011 г. по гр.д.№ 1453/10 г. на III г.о./. В него са изложени мотиви, според които законът не ограничава това възражение със срок, това е довод, с който страната се защитава в процеса и може да го релевира и във въззивното производство. Застъпваното становище се обосновава с постановките на ТР № 1/2000 г. от 04.01.2001 г. на ОСГК относно преклудирането на възраженията като аргумент да могат да се правят до края на устните състезания пред въззивния съд. Посочено е, че чл.133 ГПК не трябва да се прилага

буквално, а при отчитане характера на възражението за давност, с което се оспорва възможността материалното право да получи съдебна защита, и на правомощията на въззивния съд като съд по съществото на спора.

5. Актуални ли са постановките на т.4 от ТР № 1 от 17.07.2001 г. на ОСГК при действието на ГПК /в сила от 01.03.2008 г./ във всички хипотези на нередовност на исковата молба. По въпроса е налице противоречива практика на състави на ВКС. Според едното от поддържаните становища, когато касационната инстанция констатира, че исковата молба е нередовна поради противоречие между обстоятелствената част, в която се излагат твърдения, сочещи на правен интерес да се търси защита срещу определено лице, и петитума, насочен срещу друго лице, въззивното решение е недопустимо и подлежи на обезсилване, като делото се върне за ново разглеждане от друг състав не на въззивния, а на първоинстанционния съд /Решение № 139 от 31.05.2012 г. по гр.д.№ 1731/10 г. на IV г.о., Решение № 269 от 04.06.2012 г. по гр.д.№ 187/10 г. на IV г.о./. В цитираните решения е посочено, че при условията на ограничен въззив и преклудирание на възможността в първоинстанционното производство след срока за отговор да се твърдят факти и да се сочат доказателства, пред въззивната инстанция не могат да бъдат поправени нередовности, свързани с конституирането на страните, като се повторят процесуалните действия по делото, което налага в посочената хипотеза делото да се върне на първоинстанционния съд, който да изиска отстраняване нередовността на исковата молба, като извърши всички надлежни процесуални действия, които дължи след връчване на препис от исковата молба на надлежния ответник. По тези съображения се поддържа, че при действието на новия ГПК т.4 на ТР № 1 от 17.07.2001 г. е изгубила значението си в частта, според която при обезсилване на въззивното решение от ВКС в хипотезите на чл.98, ал.1, б."г" и "д" ГПК /отм./ делото се връща на въззивния съд за уточняване на основанието и петутима на иска. Другото поддържано в практиката становище е, че задължителните постановки на т.4 от ТР № 1/2001 г. от 17.07.2011 г. не са изгубили актуалност и при действието на новия ГПК, като във всички случаи на нередовност на исковата молба /вкл. свързани с конституирането на страните/, при обезсилване на въззивното решение делото се връща на въззивния съд за поправяне на нередовността /Решение № 273/2011 г. от 14.03.2012 г. по гр.д.№ 1597/10 г. на II г.о., Решение № 185 от 09.07.2012 г. по т.д.№ 146/10 г. на II т.о., Решение № 538 от 20.12.2011 г. по гр.д.№ 1386/10 г. на IV г.о./.

6. Актуални ли са постановките на т.17 от ТР № 1 от 04.01.2001 г. на ОСГК при действието на ГПК /в сила от 01.03.2008 г./. Според едното от поддържаните в практиката становища по въпроса, ако

въззивният съд констатира, че първоинстанционното решение е постановено без участието на необходим другар, делото не следва да се връща за ново разглеждане от първоинстанционния съд, а необходимият другар да се конституира пред въззивната инстанция, като спрямо него се повторят извършените без участието му процесуални действия от първата инстанция- т.е. следва да бъдат съобразени задължителните указания на т.17 от ТР № 1/ 04.01.2001 г. /Решение № 198 от 13.07.2011 г. по гр.д.№ 1004/10 г. на II г.о./. В същия смисъл е Решение № 431 от 08.11.2010 г. по гр.д.№ 439/10 г. на II г.о., според което въззивният съд е длъжен служебно да конституира като задължителен необходим другар съпруга на ответника, срещу когото е предявен иск за собственост на недвижим имот, при наличие на данни, че предметът на спора представлява тяхна съпружеска имуществена общност. Становището, според което въззивният съд е длъжен служебно да конституира и призове необжалвалите необходими другари на жалбоподателя по силата на изричните разпоредби на чл.265, ал.2 и чл.271, ал.3 ГПК, се поддържа и в Решение № 274 от 13.11.2012 г. по гр.д.№ 461/12 г. на II г.о. С посочените решения на ВКС делата са били върнати за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд с указания за предприемане на посочените в чл.265, ал.2 ГПК процесуални действия. Според Решение № 275 от 30.10.2012 г. по гр.д.№ 444/12 г. на II г.о. обаче, в хипотезата, при която въззивното решение е постановено без участието на задължителен необходим другар, същото подлежи на обезсилване като недопустимо, като делото следва да се върне за ново разглеждане не на въззивния, а на първоинстанционния съд, който да предприеме необходимите действия за конституиране на всички задължителни участници в производството. Тезата, че при действието на новия ГПК постановките на т.17 от ТР № 1/ 17.07.2001 г. са изгубили актуалност, се поддържа и в Решение № 139 от 31.05.2012 г. по гр.д.№ 1731/10 г. на IV г.о., според което, ако въззивното решение е постановено срещу ненадлежен ответник, след обезсилване на недопустимото решение делото следва да се върне за ново разглеждане от друг състав на първоинстанционния съд с указания за връчване на преписи от исковата молба и доказателствата на надлежния ответник.

7. Подлежат ли на обжалване определенията, с които първоинстанционният съд е:

-отказал да приеме за съвместно разглеждане инцидентен установителен иск;

-отказал да допусне увеличение в размера на иск, който не е предявен като частичен;

- върнал насрещна искова молба поради неизпълнение на указания за поправка на нередовността ѝ.

Относно обжалваемостта на посочените първоинстанционни определения е налице противоречива практика на състави на ВКС, както следва:

Според част от практиката, определението, с което съдът е отказал да приеме за съвместно разглеждане инцидентен установителен иск, не подлежи на обжалване- същото не е преграждащо, доколкото по тази претенция може да се образува самостоятелно производство, в което същата да бъде разгледана, а същевременно разпоредбата на чл.212 във връзка с чл.274, ал.1, т.2 ГПК не предвижда изрична възможност за неговото обжалване с частна жалба /Определение № 642 от 21.11.2011 г. по ч.гр.д.№ 479/11 г. на III г.о., Определение № 318 от 14.06.2011 г. по ч.гр.д.№ 170/11 г. на III г.о., Определение № 831 от 05.12.2011 г. по ч.т.д.№ 801/11 г. на I т.о., Определение № 630 от 29.09.2011 г. по ч.т.д.№ 545/11 г. на I т.о./. Другото становище по въпроса е, че определението, с което не се приема за разглеждане инцидентен установителен иск, е преграждащо по смисъла на чл.274, ал.1, т.1 ГПК и като такова подлежи на обжалване, макар и производството по делото да продължава по първоначално предявения иск. Поддържа се, че предявяването на инцидентен установителен иск е форма на осъществяване на процесуална защита в исковия процес, като за страната, която го е предявила, съществува интерес в същото производство да се установи със сила на пресъдено нещо спорното право, предмет на инцидентния иск, и в този смисъл определението, с което този иск не се приема за разглеждане, препятства възможността страната да осъществи защитата си именно чрез предявяване на инцидентен установителен иск /Определение № 88 от 02.03.2012 г. по ч.гр.д.№ 38/12 г. на II г.о., Определение № 7 от 08.01.2010 г. по ч.т.д.№ 780/09 г. на II т.о./. Същата теза е застъпена и в Определение № 483 от 10.08.2009 г. по ч.т.д.№ 321/09 г. на II т.о., в което е посочено, че за съда не съществува задължение служебно да образува отделно производство по инцидентния установителен иск, каквото правомощие има по отношение на насрещния иск /чл.211, ал.2, изр.2 ГПК/, което е аргумент за преграждащия характер на определението, с което този иск не се приема за съвместно разглеждане.

По втория въпрос: Според едното становище, определението, с което е отказано да се допусне изменение на иска чрез увеличаване на размера му, не подлежи на обжалване, тъй като не е преграждащо развитието на производството и обжалваемостта му не е изрично предвидена в закона /Определение № 306 от 09.07.2012 г. по ч.гр.д.№ 292/12 г. на II г.о., Определение № 423 от 10.10.2012 г. по ч.гр.д.№ 400/12 г. на II г.о./. Обратната теза е застъпена в Определение № 391 от 07.06.2012 г. по ч.гр.д.№ 312/12 г. на III г.о., според което определението, с което се отхвърля искане за увеличение на иск, който не е предявен като частичен, подлежи на обжалване, тъй като прегражда пътя за защита на страната,

която е лишена от възможността да предяви в отделно производство иск за разликата- предвид забраната да се образува втори процес по вече висящ или разрешен спор.

По третия въпрос: Според едното становище, определението, с което е върната насрещна искова молба поради неизпълнени указания за остраняване на нередовността ѝ, е необжалваемо, тъй като не прегражда възможността по насрещния иск да бъде образувано отделно производство, а и доколкото чл.211 ГПК не предвижда изрична обжалваемост на определение, с което насрещен иск не се приема за съвместно разглеждане /Определение № 324 от 25.06.2010 г. по ч.гр.д.№ 282/10 г. на III г.о./. В обратния смисъл са Определения № 396 от 29.07.2011 г. по ч.гр.д.№ 398/10 г. на I г.о. и Определение № 204 от 22.03.2012 г. по ч.т.д.№ 118/12 г. на II т.о., според които това определение подлежи на обжалване на общо основание, съгласно чл.129, ал.3 ГПК.

8. Подлежи ли на касационно обжалване въззивно решение, с което решението на първоинстанционния съд е обезсилено и делото е прекратено, ако цената на иска е под 5 000 лв. по граждански дела, респ. под 10 000 лв. по търговски дела. По въпроса е налице противоречива практика на състави на ВКС. Според едното становище, когато прекратяването на производството се постановява от въззивната инстанция след обезсилване на първоинстанционното решение, този съдебен акт има значението на определение за прекратяване, което като преграждащо винаги подлежи на обжалване пред по-горен съд, при което ограничението на чл.280, ал.2 ГПК намира приложение само спрямо решения, с които съдът е решил спора по същество /Определение № 267 от 29.06.2012 г. по ч.гр.д.№ 116/12 г. на II г.о., Определение № 26 от 19.10.2010 г. по ч.гр.д.№ 657/09 г. на I г.о., Определение № 458 от 05.10.2011 г. по ч.гр.д.№ 435/11 г. на I г.о./. Според другото становище, разпоредбата на чл.280, ал.2 ГПК обуславя извод за недопустимост на касационното обжалване и в случай, че въззивният съд не се е произнесъл по съществото на спора, а е прекратил производството като недопустимо и е обезсилвил първоинстанционното решение /Определение № 306 от 03.05.2012 г. по ч.гр.д.№ 257/12 г. на III г.о., Определение № 154 от 27.03.2012 г. по гр.д.№ 1059/11 г. на IV г.о., Определение № 205 от 03.10.2011 г. по т.д.№ 272/11 г. на II т.о., Определение № 422 от 23.10.2012 г. по гр.д.№ 1150/12 г. на IV г.о./. Като аргумент в подкрепа на тази теза се сочи и разпоредбата на чл.274, ал.4 ГПК, според която не подлежат на касационен контрол определенията по дела, решенията по които не подлежат на касационно обжалване.

9. Подлежи ли на касационно обжалване определение на въззивния съд:

-с което е потвърдено първоинстанционно определение, с което е отказано конституиране на трето лице-помагач;

-с което е потвърдено първоинстанционно определение, с което е отказано конституиране на главно встъпило лице.

-постановено по частна жалба срещу определение на първоинстанционен съд относно подведомствеността /чл.15, ал.2 ГПК/ или подсъдността на спора /чл.121 ГПК/, и актуални ли са в тази им част постановките на т.5 от ТР № 1/ 2001 г. от 17.07.2001 г. на ОСГК на ВКС.

По първия въпрос: Според едното становище, въззивното определение, с което се потвърждава отказът на първоинстанционния съд да конституира подпомагача страна, е окончателно, тъй като не прегражда развитието на производството, доколкото третото лице не е главна страна в процеса и иск от или срещу него може да се предяви в отделно производство, респ. с него не се дава разрешение по същество на друго производство и не се прегражда неговото развитие по смисъла на чл.274, ал.3, т.2 ГПК /Определение № 106 от 09.02.2010 г. по ч.т.д.№ 874/09 г. на II т.о., Определение № 87 от 08.03.2011 г. по ч.гр.д.№ 78/11 г. на II г.о./. В обратния смисъл е Определение № 610 от 29.10.2009 г. по ч.гр.д.№ 525/09 г. на IV г.о., в което е прието, че това въззивно определение подлежи на касационно обжалване съгласно чл.274, ал.3, т.2 ГПК.

По втория въпрос: Според едното от поддържаните в практиката становища, въззивното определение, с което е потвърден отказ на първоинстанционния съд да конституира главно встъпила страна по чл.225 ГПК, подлежи на касационно обжалване по смисъла на чл.274, ал.3 ГПК /Определение № 23 от 19.01.2011 г. по ч.гр.д.№ 505/10 г. на I г.о./. В обратния смисъл е Определение № 122 от 17.02.2012 г. по ч.т.д.№ 17/12 г. на I т.о., според което това въззивно определение не подлежи на касационно обжалване, тъй като не е преграждащо по смисъла на чл.274, ал.3, т.1 ГПК, нито дава разрешение на материалноправен въпрос, свързан с предмета на съдебното производство съгласно чл.274, ал.3, т.2 ГПК.

По третия въпрос: Едното становище по този въпрос, поддържано в съдебната практика, е в смисъл, че въпросите за подведомствеността и подсъдността на спора подлежат на двуинстанционно разглеждане, при което определенията на въззивния съд по жалба срещу първоинстанционни определения относно подведомствеността и подсъдността на делото не подлежат на касационно обжалване /Определение № 312 от 20.04.2010 г. по ч.т.д.№ 130/10 г. на I т.о., Определение № 81 от 02.02.2011 г. по ч.т.д.№ 39/11 г. на I т.о. и Определение № 258 от 11.04.2011 г. по ч.т.д.№ 182/11 г. на I т.о./. Във второто от цитираните определения е посочено, че доколкото чл.15, ал.2 ГПК предвижда изрично обжалваемост на определението, с

което разрешен въпросът за подведомствеността на спора, това предполага двуинстанционното му разглеждане, тъй като липсва правен регламент, от който може да се обоснове триинстанционно осъществяване на проверка на правилността на изводите на първоинстанционния съд. В обратния смисъл е Определение № 393 от 07.06.2010 г. по ч.т.д.№ 268/10 г. на II т.о. и Определение № 892 от 10.11.2011 г. по ч.т.д.№ 787/11 г. на II т.о., в които се приема, че въззивните определения, постановени по частни жалби срещу първоинстанционни определения относно подсъдността на спора, са от категорията определения по чл.274, ал.3, т.2 ГПК, и като такива подлежат на касационно обжалване.

10. В какъв законен състав следва да действа въззивния съд, когато връща касационна жалба на някое от основанията по чл.286, ал.1 ГПК, или частна касационна жалба на някое от основанията по чл.262, ал.2 във връзка с чл.275, ал.2 ГПК. По въпроса е налице противоречива практика на състави на ВКС. В някои случаи се потвърждават едноличните разпореждания за връщане на съдията-докладчик /Опр.№ 143 от 21.03.2012 г. по ч.гр.д.№ 126/12 г. на I г.о., Опр.№ 509 от 06.07.2012 г. по ч.гр.д.№ 455/12 г. на IV г.о., Опр.№ 485 от 12.07.2012 г. по ч.гр.д.№ 282/12 г. на III г.о.- въпросът за законността на състава не е изрично коментиран, но във всички тези случаи е потвърдено еднолично разпореждане за връщане/. В други случаи такива еднолични разпореждания се прогласяват за нищожни като постановени от незаконен състав /Опр.№ 651 от 20.09.2012 г., ч.гр.д.№ 526/12 г. на IV г.о., Опр.№ 168 от 27.03.2012 г. по ч.гр.д.№ 93/12 г. на I г.о., Опр.№ 381 от 25.07.2011 г. по ч.гр.д.№ 243/11 г. на I г.о./.

11. При отмяна на въззивното решение като необосновано, следва ли касационният съд да върне делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд съгласно чл.293, ал.3 ГПК, или дължи постановяване на касационно решение по съществуващото на спора. По въпроса е налице противоречива практика на състави на ВКС, постановена по реда на чл.290 ГПК. Според едното становище, в посочената хипотеза ВКС не връща делото за ново разглеждане на въззивния съд и следва да реши спора по същество, тъй като не е налице необходимост от повтаряне или извършване на нови съдопроизводствени действия /Решение № 798 от 22.10.2010 г. по гр.д.№ 501/10 г. на IV г.о., Решение № 199 от 17.05.2011 г. по гр.д.№ 944/10 г. на III г.о., Решение № 272 от 31.05.2011 г. по гр.д.№ 30/11 г. на IV г.о., Решение № 273 от 17.10.2011 г. по гр.д.№ 1694/10 г. на III г.о./.

Според другото становище, при отмяна на въззивното решение като необосновано, касационната инстанция следва да върне делото за нова разглеждане от друг състав на въззивния съд на основание чл.293,

ал.3 ГПК /Решение № 107 от 11.09.2009 г. по т.д.№ 557/08 г. на II т.о.,
Решение № 44 от 28.03.2011 г. по т.д.№ 526/10 г. на II т.о./.

Предвид наличието на посочената по-горе противоречива съдебна практика, предоставяме на Вашата преценка дали да упражните предоставената Ви от чл.125 ЗСВ компетентност, като предложите на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегия на ВКС да се произнесе с тълкувателно решение по посочените въпроси.

**ЗАМЕСТНИК НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
И РЪКОВОДИТЕЛ НА ТЪРГОВСКА
КОЛЕГИЯ НА ВЪРХОВНИЯ
КАСАЦИОНЕН СЪД:**

/ТАНЯ РАЙКОВСКА/

**ЗАМЕСТНИК НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
И РЪКОВОДИТЕЛ НА
ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД:**

/КРАСИМИР ВЛАХОВ/